SENSE CATEGORIA

El treball sexual és treball

Livia Motterle, Janet, Kali Sudhra, Paula Ezkerra

Nadia Sanmartin

El terme treball sexual va ser utilitzat per primera vegada per la treballadora sexual, feminista i artista Carol Leigh a finals de la dècada de 1980 en defensa dels drets de les treballadores del sexe, la reivindicació de la millora de les condicions de treball i l'autoorganització de totes elles en defensa dels seus interessos com a treballadores. Parlar del treball sexual en termes de treball significa reconèixer, en primer lloc, que aquest és un intercanvi sempre voluntari de serveis sexuals a canvi de diners. Implica reconèixer que la prostitució no és sinònim de tràfic perquè no és un fenomen unívoc, ni molt menys uniforme, i la seva heterogeneïtat es complexifica amb les diverses formes que assumeix no només en contextos i mercats diferents, sinó també en termes històrics i culturals. És cert que el tràfic de dones representa una realitat molt complexa i que pertoca al feminisme lluitar perquè s'acabi. També és cert que en el treball sexual hi ha pràctiques que reprodueixen el sistema capitalista. Però la seva reproducció no radica en el treball sexual com a tal, sinó en el mecanisme d'explotació laboral en el qual està incardinat.

Feminisme pro-dret vs feminisme abolicionista

La lluita de les treballadores sexuals feministes i de totes les feministes pro drets consisteix precisament en reconèixer el treball sexual com a treball. Aquest seria, al seu parer, el primer pas per destruir l'estigma, per valorar la capacitat de decisió de totes les dones que es dediquen a aquesta ofici i per acabar amb l'estatus de víctimes que els atribueix el feminisme abolicionista. En efecte, tal com recorda Osborne, "les prostitutes plantegen les mateixes qüestions que la feminitat (i que el conjunt de dones): aspiren al dret al treball, a rebre protecció contra la violència, a dur una vida sexual en la forma en què cadascuna

prefereixi, i aquestes són qüestions importants per al feminisme, de manera que la lluita és la mateixa" (Osborne, 1991: 89).

Tot i que les treballadores sexuals posin al centre del debat feminista qüestions fonamentals, aportant la seva saviesa i les seves vivències, en el feminisme segueix existint i intentant imposar-se –encara que sense èxit– la postura abolicionista. Aquesta posició es basa en la premissa que la prostitució és incompatible amb la dignitat humana, i que les treballadores sexuals són dones prostituïdes pel sistema masclista i capitalista. No hi ha diferència entre la prostitució i el tràfic, no existeix la prostitució voluntària i en cap cas la prostitució no pot ser pensada com a treball sexual. Segons les abolicionistes, en la prostitució no es compra un servei sexual, sinó la dona mateixa, donant la possibilitat de practicar un joc de poder masclista.

Amb la seva resistència a les ordenances que castiguen amb multes el servei sexual a la via pública, amb el seu desafiament als prejudicis d'una societat moralitzadora i hipòcrita, amb la seva resposta plena de dignitat a les amenaces de les abolicionistes, les treballadores sexuals són exemples de lluita i empoderament. També a Barcelona. Abans amb el nom de Prostitutes Indignades i després de Putes Llibertàries, s'organitzen, es manifesten, lluiten sense por i donen suport a veïns i veïnes víctimes d'una violència ocultada que afecta tot el Raval de Barcelona. Presents en tots els actes per demanar justícia per a Juan Andrés Benítez, veí del Raval que el 5 d'octubre de 2013 va morir a cops de porra davant la porta de casa seva; presents a les mobilitzacions organitzades per aturar les nombrosíssimes ordres de desnonament emeses per sanejar, netejar o rehabilitar el barri, i que en realitat deixen al carrer famílies senceres; presents en les manifestacions del 8 de març sota el lema "Sense putes no hi ha feminisme", les treballadores sexuals de Barcelona no es cansen de lluitar. Trepitgen amb ira i indignació els mateixos carrers on María Llopis, la Bilbaïna, la Valenciana i altres treballadores sexuals van erigir barricades i cremar esglésies durant la insurrecció de juliol de 1909.

Cent anys després, les bruixes rebels i insubmises continuen defensant el seu barri, la seva dignitat i la seva feina. Des del feminisme, és clar. Escoltem tot seguit què volen dir-nos algunes d'aquestes guerreres.

> Contràriament al tòpic alimentat pel discurs abolicionista, que considera les treballadores sexuals com a "víctimes que cal salvar", les treballadores sexuals són abans que res cuidadores; subjectes capaços de construir formes d'atenció dins i fora del seu àmbit de treball

Janet, Kali i Paula

La Janet és portaveu de Putes Llibertàries, un referent de la lluita de les treballadores sexuals a Barcelona. Sudaka, puta i defensora dels drets de les treballadores sexuals, la seva dissidència es vesteix amb paraules contundents que enfonsen certs discursos moralitzadors, així com la tempesta ensorra els castells de paper. Va començar en un club, va seguir en un topless, després en un apartament i després va trobar el que li agrada: el carrer.

La Kali és cofundadora d'Otras, una organització sindical de les treballadores del sexe. Tot i ser jove, ja té clar que les treballadores sexuals haurien d'estar a l'avantguarda de la lluita feminista. El seu nom de batalla, Kali, té una clara referència als seus orígens indis. Webcamer, escort, actriu porno i performer, va entrar en el món del sexe de pagament fa tres anys i vol seguir defensant el seu treball i els drets de les seves companyes.

La Paula és activista feminista. Ha treballat al carrer, en cabarets, clubs, saunes, d'encarregada de pisos d'alt standing i de baix standing. Ha estat consellera municipal per la CUP al districte de Ciutat Vella de Barcelona. És la primera treballadora sexual en arribar a la política municipal des del seu activisme com a puta feminista. Forma part del col·lectiu Putes Indignades i és delegada sindical de la sectorial de treball sexual de l'IAC (Intersindical Alternativa de Catalunya)

Quina és la situació actual del treball sexual a Barcelona?

JANET: La nostra realitat actual és la violència institucional, la violència jurídica i la violència social. Com a col·lectiu de treballadores sexuals, no entrem realment en les garanties bàsiques com qualsevol altre ciutadà, no som reconegudes com a classe treballadora. En aquests moments tenim una Ordenança Cívica de 2006 que va ser creada en mode 'higienista' i que ens criminalitza. Rebem agressions masclistes tant de dia com de nit per part de persones que passen per aquí i es creuen amb el dret a insultar-nos, a escopir-nos, a robar-nos o a pegar-nos, i tenen impunitat. No tenim credibilitat davant de la jurisprudència. El fet de ser treballadores sexuals comporta que la veu d'un criminal tingui més força que la nostra. Ara mateix torno d'un judici on el jutge ha decidit exonerar un home amb antecedents policials que va agredir, violentar, robar i amenaçar amb un ganivet a cinc companyes que van tenir el coratge de denunciar els fets als Mossos d'Esquadra. Ens han acompanyat al judici cinc agents de la Guàrdia Urbana que han testificat a favor nostre. M'imagino que la persona que ha exercit de jutge tenia prejudicis cap a nosaltres només pel fet de ser treballadores sexuals.

KALI: Porto tres anys fent treball sexual i la meva situació com a puta és bastant precària, perquè vaig entrar a treballar just quan es va aprovar la Llei Fosta/Sesta, una llei inventada per combatre el tràfic que, en realitat, s'ha convertit en una autèntica caça de bruixes, una cacera contra totes les treballadores sexuals. Han eliminat diverses pàgines de serveis d'escort i per aquest motiu moltes noies han hagut d'anar a treballar al carrer. Em vaig posar a Twitter per anunciar-me, però he estat expulsada. També han tancat la meva

pàgina d'Instagram, que era la meva única manera d'aconseguir una mica de promoció. Em sento molt frustrada i enfadada. Per què segueixen obertes pàgines web eròtiques que promouen el porno? Per què no han tancat Playboy i sí el meu compte? Dones blanques i molt famoses estan promocionant el seu compte, però han tancat el meu, potser perquè parlava de porno, de ser puta, perquè parlava de drets, potser parlava massa de drets... Bé, pel que fa a Barcelona, et puc parlar d'Otras, un sindicat de treballadores sexuals del qual en sóc cofundadora. Les abolicionistes volen desmuntar el nostre sindicat i nosaltres volem negociar amb el govern perquè ens reconeguin. El sindicat segueix existint des del punt de vista legal, però no tenim estatus, així que tenim poc poder en aquest sentit.

PAULA: Per a mi la situació actual a Barcelona en l'àmbit del treball està precaritzada, perquè l'economia del treball sexual té un efecte dòmino sobre la situació econòmica de la ciutat. En el meu cas, he hagut d'emigrar d'Espanya per anar a un país on hi ha més diners. És per això que ara soc a París. Però, a nivell polític, Barcelona és el bressol del moviment del treball sexual i ha servit d'exemple a altres països perquè fins a dia d'avui no hi ha cap altre col·lectiu que hagi tingut tanta repercussió política en l'àmbit comunitari, en l'àmbit estatal, com les treballadores sexuals de Putes Indignades o Putes Llibertàries. Les companyes d'AMMAR a l'Argentina també són fortes en aquest sentit, però no hi ha res més. Les Putes Llibertàries som classe obrera supervivent, tenim un poder polític impressionant i seguim creant vincles polítics i espais de lluita. Hem aconseguit sentir-nos interlocutores i jo mateixa he pogut participar en el programa polític de Ciutat Vella.

Què poden aportar les putes al feminisme?

JANET: Podríem contribuir molt si el feminisme realment ens acceptés i ens reconegués com un subjecte polític, que no és el cas. Podríem aportar molt més al feminisme amb experiències viscudes, amb experiències reals del que és viure cada dia com a dones empoderades, com a dones de classe obrera, dones que lluitem cada dia. El valor de les putes és reivindicar el dret a decidir sobre el nostre propi cos sense lligadures, decidir quan i on. Tenint en compte que el meu cos és el meu territori, és la meva trinxera de lluita i, per tant, tinc el dret d'utilitzar-lo com jo vulgui. Si nosaltres parim i nosaltres decidim, també hauríem d'assumir que nosaltres follem gratis o cobrant. El feminisme hauria de renéixer de les seves cendres, perquè el feminisme avui està més prostituït que les putes mateixes. Penso que caldria que el feminisme s'obrís a altres realitats, perquè totes les dones, fins i tot les transsexuals, puguem avançar juntes.

KALI: Nosaltres, les putes, som mares, germanes, amigues, som persones que cuidem molt el nostre entorn. Ajudem a la gent a gaudir de la seva sexualitat, ajudem a les persones a tenir orgasmes, com per exemple les persones amb diversitat funcional. Ajudem a la gent a descobrir la seva fantasia i el seu desig. Contribuïm molt al feminisme perquè ens encarreguem d'una cosa molt important, que és la sexualitat, tant de les dones com dels homes, i les persones trans. Les persones que fan treball sexual tenen una perspectiva molt intel·ligent sobre el feminisme, sobre la inclusió, sobre l'atenció. El feminisme no només hauria d'incloure aquesta perspectiva, sinó que hauria de posar al davant les persones que fem treball sexual, perquè sabem molt bé com lluitar, com incloure les persones, com crear

espais, com reivindicar les coses. La lluita feminista ens hauria d'incloure a totes. Estem lluitant per a la gent queer, les persones trans, les persones no binàries, persones amb diversitat funcional, les dones cis, les persones racialitzades, les nenes, les joves, les velles. Estem lluitant per a totes, així que el feminisme que no inclou les treballadores sexuals és molt ridícul. Perquè si una persona dins del feminisme no té drets, llavors ningú no té drets. Per tant, un feminisme abolicionista no té sentit. Crec que les putes haurien d'estar a la primera línia de la lluita feminista. Les feministes blanques i burgeses han actuat com a guardianes i han decidit qui pot entrar i qui no. Això no és feminisme, és supremacia blanca cis.

PAULA: Un dels manaments del feminisme és escoltar-nos les unes a les altres, respectar-nos mútuament i aprendre de les nostres experiències. Nosaltres podem compartir amb les altres dones el mite del patriarcat que cau a trossos davant d'una puta. Aquest home tan poderós que mostra la seva fragilitat davant d'una puta, aquestes mentides sobre la sexualitat masculina; és sobretot això el que podem compartir. Podem aportar molt, per exemple recordar què significa l'empoderament del nostre cos. Nosaltres decidim, nosaltres tenim el poder.

Què demanaria als governs?

JANET: Abans que res, la despenalització i, després, el reconeixement a nivell jurídic, social i polític. Reconèixer-nos com a classe obrera. En un sistema capitalista, totes estem obligades a treballar per a les nostres necessitats bàsiques, per tant, el treball sexual ha de ser reconegut igual que altres treballs de cura.

KALI: En primer lloc, demanem als polítics seure amb nosaltres i deixar de fer lleis i tenir converses sense nosaltres. Em sembla al·lucinant que puguin fer lleis sobre treball sexual sense consultar les putes. En segon lloc, demanem que ens ofereixin un espai segur on no vagin les abolicionistes a violentar els nostres discursos. En tercer lloc, que s'informin bé sobre el treball sexual. No demanem que vinguin amb un doctorat en treball sexual, sinó que coneguin els conceptes bàsics sobre el treball sexual. Estem lluitant en l'àmbit mundial per tenir més debat sobre la discriminació del treball sexual, i crec que cada vegada les pro-drets som més nombroses.

PAULA: Primer, la despenalització del treball sexual, que no hi hagi cap mena de càstig, multa o persecució de les treballadores sexuals i dels seus clients. En segon lloc, que no es copiï cap model de qualsevol altre país del món en matèria de treball sexual, sinó que s'adopti una visió local que tingui en compte les realitats socials i culturals de les treballadores sexuals d'aquí, i que se'ls pregunti com volen que es reguli o es reconegui el treball sexual. Més que regular, volem que el treball sexual sigui reconegut com a treball. En tercer lloc, demanem un acompanyament polític i social per a la desestigmatització de les treballadores sexuals i que hi hagi programes de treball diferents per a aquelles que desitgin deixar el treball sexual. En quart lloc, facilitar la regulació de les treballadores sexuals que migren i, en general, de totes les persones que migren.

La carn que gaudeix fa la guerra al patriarcat

L'any 1972, Simone de Beauvoir va afirmar que es va convertir en feminista quan va reconèixer la seva solidaritat amb altres dones en lloc de la seva diferència. De fet, el feminisme hauria de construir-se com un espai que acull i uneix les veus de moltes dones, ja que s'articula al mateix temps com a filosofia política i moviment social col·lectiu. Davant la violència institucional, les agressions masclistes, les lleis que tenen com a finalitat la cacera de bruixes, jutges que donen més credibilitat a la veu d'un criminal que a la de les putes, i davant de tots els casos de violació dels drets bàsics de les treballadores sexuals, el feminisme hauria d'aportar solidaritat –o millor dit, sororitat– a les seves companyes que treballen oferint serveis sexuals.

La Janet, la Kali i la Paula ho expressen bé amb les seves paraules: només volem, per part del feminisme i per part dels governs, que se'ns reconegui com a subjectes de drets, que parlin amb nosaltres i no de nosaltres, que el treball sexual també sigui reconegut com qualsevol altre treball de cura. Perquè, contràriament al tòpic alimentat pel discurs abolicionista, que considera les treballadores sexuals com a "víctimes que cal salvar", les treballadores sexuals són abans que res cuidadores. Les treballadores sexuals no són persones que hagin de ser ateses per institucions mèdiques i religioses; per contra, són subjectes capaços de construir formes d'atenció dins i fora del seu àmbit de treball, ja que tenen cura dels clients, de les amigues i dels seus éssers estimats.

Conseqüentment, és tasca del feminisme, abans que dels governs, reconèixer les treballadores sexuals com a subjectes polítics, com a aliades, com a cuidadores. És tasca del feminisme no només recolzar-ne la lluita sinó també aprendre d'aquesta lluita. Perquè les treballadores sexuals –les que exerceixen la seva professió sense dependre de ningú– fan la guerra contra el patriarcat i contra la hipocresia d'aquells que pensen que totes les treballadores sexuals són víctimes submises. Erigeixen barricades construïdes amb la seva pròpia pell, amb la seva pròpia carn: una carn desitjosa i desitjada, una carn que reconeix la urgència de lluitar contra el tràfic, però que sap que comparar la prostitució amb el tràfic implica discriminar encara més la pròpia prostitució, perquè nega a totes les treballadores sexuals la capacitat d'actuació i la lliure decisió sobre els seus cossos. Una carn que reivindica el dret a fer amb el seu propi cos el que més de gust li vingui. El dret a avortar. El dret a follar gratis o cobrant. El dret a estar en un carrer sense ser assetjada o en un lloc web sense ser censurada. Una carn, en definitiva, que esdevé trinxera de lluita i que gaudeix, estima i apel·la les altres carns a unir-se a aquesta cartografia feminista de la dissidència.

Livia Motterle
Livia Motterle és filòsofa, antropòloga i activista feminista pro-drets de les treballadores sexuals. Doctora en el programa d'Estudis Avançats d'Antropologia Social per la Universitat de Barcelona, actualment és investigadora postdoctoral al CIEG (Centre d'Investigacions i Estudis de Gènere) de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic. La seva recerca, els seus articles i les seves conferències es basen en la relació entre treball sexual, violència de gènere, poder, cos, afectivitat, espai públic i dissidència. Ha estudiat les dinàmiques de construcció, manipulació i difusió d'imaginaris socioculturals sobre les treballadores del sexe.

Janet

La Janet és prostituta, dissident i defensora dels drets de les treballadores sexuals. Treballa al carrer i és portaveu de les Putes Llibertàries, una aliança de treballadores sexuals del barri del Raval de Barcelona que té per objectiu combatre la persecució institucional i policial que pateix el col·lectiu. L'entitat s'ha convertit en una entitat referent per a la lluita de les treballadores sexuals.

Kali Sudhra

Kali Sudhra és cofundadora d'Otras, una organització sindical de les treballadores del sexe. Tot i ser jove, està convençuda que les treballadores sexuals haurien d'estar a l'avantguarda de la lluita feminista. El seu nom de batalla, Kali, fa referència als seus orígens indis. *Webcamer*, escort, actriu porno i *performer*, va entrar en el món del sexe de pagament fa tres anys.

Paula Ezkerra

Paula Ezkerra és una activista feminista. Ha treballat al carrer, en cabarets, clubs, saunes i també d'encarregada de pisos. Ha estat consellera municipal de la CUP al districte de Ciutat Vella. És la primera treballadora sexual en arribar a la política municipal des del seu activisme feminista. Forma part del col·lectiu Putes Indignades i és delegada sindical de la sectorial de treball sexual de l'IAC (Intersindical Alternativa de Catalunya).